

Zaak C-595/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

27 september 2021

Verwijzende rechter:

Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 september 2021

Verzoekende partij:

LSI – Germany GmbH

Verwerende partij:

Freistaat Bayern

Voorwerp van het hoofdgeding

Levensmiddelenwetgeving – Verordening nr. 1169/2011 – Artikel 17, lid 5, juncto bijlage VI, deel A, punt 4 – Uitlegging van het begrip „benaming van het product”

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Moet het begrip „benaming van het product” in bijlage VI, deel A, punt 4, bij verordening (EU) nr.1169/2011 aldus worden uitgelegd dat het synoniem is met de „benaming van het levensmiddel” in de zin van artikel 17, leden 1 tot en met 3, van verordening (EU) nr. 1169/2011?
- 2) Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord:

Is de „benaming van het product” de benaming waaronder het levensmiddel in de handel en in reclame wordt aangeboden en waaronder het bij de consument algemeen bekend is, ook wanneer het niet de benaming van het levensmiddel is, maar de beschermde benaming, handelsnaam of fantasienaam in de zin van artikel 17, lid 4, van verordening (EU) nr. 1169/2011?

- 3) Indien de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord:

Kan de „benaming van het product” ook bestaan uit twee bestanddelen, waarvan het ene een merkenrechtelijk beschermde, niet met het afzonderlijke levensmiddel verband houdende soortnaam of overkoepelende term is, die ten aanzien van de afzonderlijke producten wordt aangevuld met een toevoeging die het product concretiseert (als tweede bestanddeel van de benaming van het product)?

- 4) Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord:

Welk van de twee bestanddelen van de benaming van het product moet worden gebruikt voor de aanvullende vermeldingen overeenkomstig bijlage VI, deel A, punt 4, onder b), bij verordening (EU) nr. 1169/2011, indien de twee bestanddelen van de benaming van het product in verschillende grootten op de verpakking zijn afgedrukt?

Aangehaalde Unierechtelijke bepalingen

Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, tot wijziging van verordeningen (EG) nr. 1924/2006 en (EG) nr. 1925/2006 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 87/250/EEG van de Commissie, richtlijn 90/496/EEG van de Raad, richtlijn 1999/10/EG van de Commissie, richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad, richtlijnen 2002/67/EG en 2008/5/EG van de Commissie, en verordening (EG) nr. 608/2004 van de Commissie (PB 2011, L 304, blz. 18), overweging 18, artikel 17 en bijlage VI, deel A, punt 4.

Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn (PB 2004, L 165, blz. 1), artikel 2, punt 10, en artikel 54, lid 1 en lid 2, onder b).

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, artikel 16.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoekster produceert het product dat onder de handelsnaam „BiFi The Original Turkey” in de handel wordt gebracht, en brengt het als voorverpakt levensmiddel via de detailhandel op de markt. Bij de productie worden palmvet en raapzaadolie gebruikt. „BiFi The Original” is een woord- en beeldmerk volgens het Duitse merkenrecht en een beeldmerk volgens het Unierecht.
- 2 De voor het toezicht op levensmiddelen bevoegde instantie had bezwaar tegen de etikettering van het levensmiddel en heeft op 7 januari 2019 een besluit vastgesteld waarbij onder meer het volgende werd bevolen:

„Het is [verzoekster] verboden het product met de naam [,]gevogelte-minisalami met plantaardig vet en olie[?] onder de benaming [,]BiFi 100 % Turkey[?] zoals aangeduid in het hoofdgezichtsveld [...] in de handel [te] brengen zonder de bij de productie gebruikte ingrediënten in de onmiddellijke nabijheid van de benaming van het product te vermelden in een lettergrootte met een x-hoogte van ten minste 75 % [van de x-hoogte] van de benaming van het product, en niet kleiner dan de in artikel 13, lid 2, [van verordening nr. 1169/2011] vastgelegde minimumlettergrootte.”

- 3 Verzoekster heeft tegen dit besluit beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.
- 4 In het tweede kwartaal van 2019 heeft verzoekster de etikettering gewijzigd. Sindsdien staat er in het hoofdgezichtsveld op de voorkant van de verpakking „BiFi The Original” en – afhankelijk van de grootte van de verpakking – daarnaast respectievelijk daaronder „Turkey”. Boven het woord „Turkey” staat een afbeelding van een kalkoen in het zwart. Op het etiket op de achterzijde wordt het levensmiddel telkens vóór de lijst van ingrediënten omschreven als „gevogelte-minisalami met palmvet en raapzaadolie”. De lettergrootten van „BiFi”, „The Original” en „Turkey” zijn verschillend, waarbij „BiFi” het grootst en „The Original” het kleinst geschreven is.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzingsbeslissing

- 5 Het bij het bestreden besluit opgelegde verbod is gebaseerd op artikel 54, lid 1 en lid 2, onder b), van verordening nr. 882/2004. De eerste voorwaarde om een verbod op het in de handel brengen van een levensmiddel te kunnen uitvaardigen, is een „niet-naleving” in de zin van artikel 2, punt 10, van verordening (EG) nr. 882/2004. In het onderhavige geval kan sprake zijn van een niet-naleving van de bepaling van de levensmiddelenwetgeving in artikel 17, lid 5, juncto bijlage VI, deel A, punt 4, van verordening nr. 1169/2011. In het geval van het litigieuze levensmiddel is aan de voorwaarden van de niet-naleving voldaan. De gemiddeld geïnformeerde, omzichtige en oplettende gewone consument (zie arrest van 16 juli 1998, Gut Springenheide en Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, punt 31) verwacht dat salami met dierlijk vet is bereid. In het onderhavige geval is

dit dierlijke vet vervangen door plantaardig vet (te weten palmvet en raapzaadolie).

Vragen 1 en 2

- 6 Voor de concrete vormgeving van de etikettering overeenkomstig artikel 17, lid 5, juncto bijlage VI, deel A, punt 4, van verordening nr. 1169/2011 is het van belang hoe het begrip „benaming van het product” in bijlage VI, deel A, punt 4, van de verordening moet worden uitgelegd.
- 7 Volgens verzoekster is „benaming van het product” synoniem met de benaming van het levensmiddel in de zin van artikel 17, lid 1, van verordening nr. 1169/2011. Verweerster is daarentegen van mening dat de „benaming van het product” en de benaming van het levensmiddel in de zin van artikel 17, lid 1, rechtsbegrippen zijn die fundamenteel van elkaar moeten worden onderscheiden. De „benaming van het product” kan de benaming van het levensmiddel zijn, maar ook een fantasienaam of een merknaam overeenkomstig artikel 17, lid 4, van verordening (EU) nr. 1169/2011. Welke uitleg hier juist is respectievelijk hoe het begrip moet worden uitgelegd, is volgens de verwijzende rechter niet duidelijk vast te stellen.
- 8 Volgens de **bewoordingen** zijn beide manieren mogelijk. Uitgaande van de letterlijke betekenis van het begrip „benaming van het product” duidt deze, volgens het natuurlijke taalbegrip, de benaming aan waarmee het product gewoonlijk wordt aangeduid om het te onderscheiden van andere producten. Dit kan echter zowel de benaming van het levensmiddel zijn in de zin van artikel 17, lid 1, van verordening nr. 1169/2011, als een andere benaming waaronder het levensmiddel in de handel en in reclame aan de consumenten wordt aangeboden en waaronder het bij de consumenten algemeen bekend is, ook een handelsnaam of fantasienaam in de zin van artikel 17, lid 4, van de verordening.
- 9 Ook de **systematiek** van verordening nr. 1169/2011 geeft geen duidelijke aanwijzingen. Zo zou enerzijds artikel 17, lid 5, van verordening nr. 1169/2011 ervoor kunnen pleiten de benaming van het product op te vatten als de benaming van het levensmiddel in de zin van artikel 17, lid 1, van de verordening, aangezien daarin staat dat bijlage VI specifieke bepalingen bevat voor de benaming van het levensmiddel. Anderzijds staat daarin ook dat bijlage VI vermeldingen bevat die „tezamen met de benaming” moeten worden aangebracht, dus naast de benaming van het levensmiddel. Anderzijds suggereert de titel van deel A van bijlage VI op zijn beurt dat de benaming van het product en de benaming van het levensmiddel hetzelfde betekenen, aangezien deel A vermeldingen bevat die tezamen met de benaming van het levensmiddel moeten worden aangebracht. Hiermee wordt klaarblijkelijk gerefereerd aan de benaming in de zin van artikel 17, lid 1, van de verordening.
- 10 Aangezien de overwegingen van verordening nr. 1169/2011 geen specifieke uitspraken bevatten over bijlage VI, deel A, punt 4, is het ook moeilijk om een

uitspraak te doen over **doel en strekking** van de bepaling. Noch uit artikel 17, lid 5, noch uit bijlage VI bij de verordening kan worden opgemaakt dat zij dienen om de consument te beschermen tegen misleiding, zoals artikel 7 van de verordening ongetwijfeld doet. Door gebruik te maken van een beschermde benaming, een handelsnaam of fantasienaam in de zin van artikel 17, lid 4, van verordening nr. 1169/2011 leidt de exploitant van een levensmiddelenbedrijf tot op zekere hoogte de aandacht af van de benaming van het levensmiddel zoals bedoeld in artikel 17, lid 1, aangezien hij met de benaming zoals bedoeld in artikel 17, lid 5, gewoonlijk reclame maakt en deze benaming in de perceptie van de consumenten voorrang heeft boven de benaming van het levensmiddel zoals bedoeld in artikel 17, leden 1 tot en met 3. Bijlage VI, deel A, punt 4, bij verordening nr. 1169/2011 kan dus dienen om transparantie te creëren en de consument te informeren door er, ten minste in de in punt 4 vermelde gevallen, voor te zorgen dat informatie over vervangen bestanddelen of ingrediënten op de verpakking wordt vermeld in een vergelijkbare grootte als de benaming overeenkomstig artikel 17, lid 4, van de verordening, zodat de consument naar behoren wordt geïnformeerd. De vraag of een bestanddeel of ingrediënt door een ander bestanddeel of een ander ingrediënt is vervangen, zal ook informatie zijn waarvoor de meerderheid van de consumenten grote belangstelling toont in de zin van overweging 18 van de verordening. Zo gezien zou de benaming van het product in ieder geval niet synoniem zijn met de benaming van het levensmiddel in de zin van artikel 17, lid 1, van verordening nr. 1169/2011.

Vraag 3

- 11 Indien de eerste vraag ontkennend en de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord, rijst de vraag wat in het concrete geval de „benaming van het product” is, aangezien verzoekster onder het merk „BiFi” een groot aantal verschillende producten in de handel brengt, telkens met een aanvullende vermelding ter aanduiding van het betrokken levensmiddel.
- 12 Aangezien bijlage VI, deel A, punt 4, net als de rest van verordening nr. 1169/2011 geen uitspraak doet over de betekenis van „benaming van het product”, bevat deze evenmin een uitspraak over de vraag of een benaming van het product bestaande uit een overkoepelende term en een op het concrete product toegesneden specificatie mogelijk is. Aangezien in bijlage VI, deel A, punt 4, bij verordening nr. 1169/2011 is bepaald dat een bestanddeel of ingrediënt in het concrete levensmiddel moet zijn vervangen om de daarin geregelde etiketteringsverplichting in werking te doen treden, moet bovendien de bepaling van de benaming van het product uitsluitend op dit concrete levensmiddel worden gebaseerd. Indien de benaming waaronder het in de handel en in reclame wordt aangeboden en bij de consument algemeen bekend is, uit verschillende bestanddelen bestaat, dan is dit in het concrete geval juist de benaming van het product. Gezien het bovenstaande valt er dus veel voor te zeggen dat de benaming van het product uit twee of meer bestanddelen kan bestaan.

Vraag 4

- 13 Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord, rijst voorts de vraag welk deel van de benaming van het product in aanmerking moet worden genomen voor de grootte van de aanvullende vermeldingen zoals voorgeschreven in bijlage VI, deel A, punt 4, onder b), bij verordening nr. 1169/2011.
- 14 Dit kan op verschillende manieren worden uitgelegd. Enerzijds zou het bestanddeel van de benaming van het product met de grootste lettergrootte kunnen worden gebruikt. Deze uitlegging zou het meest geschikt zijn om het doel van voorlichting van de consument te bereiken. Anderzijds zou de lettergrootte van het bestanddeel dat het kleinst op de verpakking van het levensmiddel is afgedrukt, als basis kunnen worden gebruikt. Voor deze uitlegging zou kunnen pleiten dat de inbreuk op de vrijheid van ondernemerschap van de exploitant van een levensmiddelenbedrijf (artikel 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) door een dergelijke etiketteringsverplichting aldus zo gering mogelijk zou worden gehouden. Ten slotte zou ook rekening kunnen worden gehouden met de lettergrootte van het bestanddeel van de benaming van het product dat het levensmiddel nader beschrijft en geen soortnaam of handelsmerk is.